

JASNA STRONA PLANETY – CO DOBREGO ROBIĄ DZIECI I MŁODZIEŻ I OD CZEGO TO ZALEŻY?

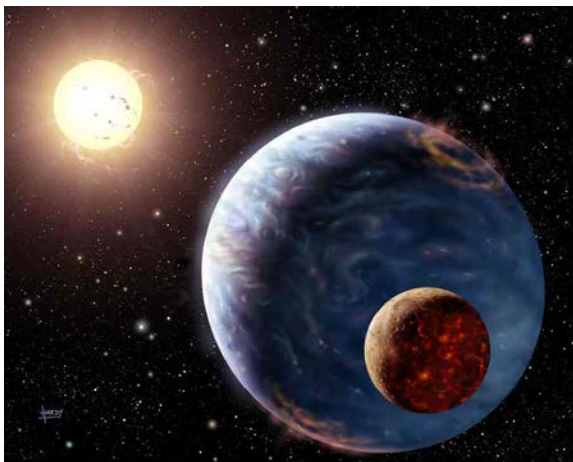
prof. UAM dr hab. Jacek Pyżalski

UAM w Poznaniu

Ten i inne materiały konferencyjne XIV Konferencji OSKKO znajdziesz na stronie:

www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2017

w zakładce „materiały do pobrania”.

<http://www.lamentiraestaahifuera.com>

Zródło: W. Szewczuk,
Psychologia

Dobre/złe

- Skąd różnice między ludźmi? (atrybucja Seligmana)
- Co wynika z różnic?
- Czy da się coś z tym zrobić?

Ten i inne materiały konferencyjne XIV Konferencji OSKKO znajdziesz na stronie: www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2017
w zakładce „materiały do pobrania”.

Dlaczego złe rzeczy przyciągają uwagę?

- Czy będę przesadzał?
- Good news - no news
- Panika moralna – dużo szumu i generalizowanie pojedynczych przypadków
- Legendy miejskie
- Przykład ze zdawaniem egzaminów pod wpływem narkotyków
- Czy możemy wierzyć wynikom badań?
- Czy zła jest tyle ile nam się (potocznie) wydaje?
- Co tracimy kiedy koncentrujemy się na „ciemnej stronie”?

Przykład 1

- Cudowne proszki czy tabletki, pozornie zmieniające rzeczywistość na lepsze są wszędzie. W szkołach, na imprezach, w domach. Najgorsze, że sięgają po nie młodzi ludzie, szukający nowych doznań lub ucieczki od problemów. Nie zdają sobie sprawy z zagrożenia, jakie niosą ze sobą dopalacze, czyli syntetyczne narkotyki. To plaga dzisiejszych czasów wśród młodzieży. W wielu przypadkach nie wiadomo, jak zażycie psychoaktywnych substancji zadziała na organizm. Lekkomysłna zabawa może skończyć się pobytem w szpitalu, uzależnieniem. Może skończyć się też jeszcze gorzej...
- W zeszłym roku w ..... działał sklep, w którym można było kupić tego typu specyfiki, sprytnie ukrywające się pod przykrywką tzw. produktów kolekcjonerskich. Udało się go zamknąć. Dopapacze jednak nie zniknęły z miasta.
- Pokazują to dane policji, które mówią, że niestety, rozwija się rynek sprzedaży dopapaczy. Ze wsparciem i szeroką gamą produktów przychodzi tu internet. Wystarczy dobrze poszukać i popytać na „kolekcjonerskich” forach internetowych.
- W raporcie monitorowania problemu narkotyków i narkomanii w ..... z ubiegłego roku wyraźnie widać, że młodzież chętnie sięga po dopapacze, jak również marihuanę, amfetaminę, sterydy anaboliczne. Problem jest poważny. Świadczą o tym dwa niechlubne rekordy, jeśli chodzi o obecność narkotyków

Przykład 2

Pokolenie "always on" to ci, którzy są "zawsze podłączeni". Lajkują, komentują, udostępniają. Pozostają w stałym kontakcie ze swoimi znajomymi, ale niekoniecznie w świecie rzeczywistym. Facebook, Instagram i Snapchat tworzą świat wirtualny, który jest równie atrakcyjny. A może nawet atrakcyjniejszy.

Ten i inne materiały konferencyjne XIV Konferencji OSKKO znajdziesz na stronie: www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2017
w zakładce „materiały do pobrania”.

Dyskurs naukowy i potoczno-medialny

- Któremu wierzymy?
- Który wpływa na praktykę?

Jak badaliśmy młodzież online?

- Ostatnie 15 lat
- A jak wyglądają badania innych „pozytywnych” spraw? (Raport Dzieci się Liczą)
- A diagnozy w szkole?
- A diagnozy indywidualne?

Zagrożenia

(EU Kids Online (Hasebrink et al, 2008))

	Komercja	Agresja	Sex	Wartości
Zawartość (odbiorca)	Spam/reklama	Treści agresywne – inne niż w mediach tradycyjnych	Pornografia	Treści rasistowskie/nieprawdziwe treści nt. zdrowia/narkotyków
Kontakt (uczestnik)	Śledzenie działań/ zbieranie danych osobistych	Ofiara agresji elektronicznej	Spotkania z obcymi/ molestowanie	Samo-okaleczenia, itp.
Zachowanie (sprawca)	Hazard/ hakerstwo/piractwo	Sprawca agresji elektronicznej/pr odukcja treści agresywnych	Produkcja pornografii/ sexting	Produkcja treści zawierających informacje dotyczące samobójstwa, itp..

A najnowsze badania dot. Młodzieży w internecie?

	%
Częste rozmawianie w portalu społecznościowym o swoich zainteresowaniach	68
Regularne prowadzenie bloga	6,5
Regularna gra w gry online	40
Szukanie informacji nt. osobistego problemu tam, gdzie piszą specjaliści	50
Szukanie informacji nt. osobistego problemu na forach	44
Prowadzenie strony internetowej/fanpage jakiejś organizacji	15
Zgłaszanie niewłaściwych treści	32
Prowadzenie innej strony własnej niż profil na Facebooku	20
Regularne wykorzystanie internetu do nauki	76 😊

cd.

	%
Rozmowa z wychowawcą o kwestiach osobistych	9
Altruizm internetowy	34
Wolontariat w internecie	6
Publikacja swojej twórczości	16
Uczestnictwo w organizacji grupie, która spotyka się głównie przez internet	13 (a 28 w zwykłej)

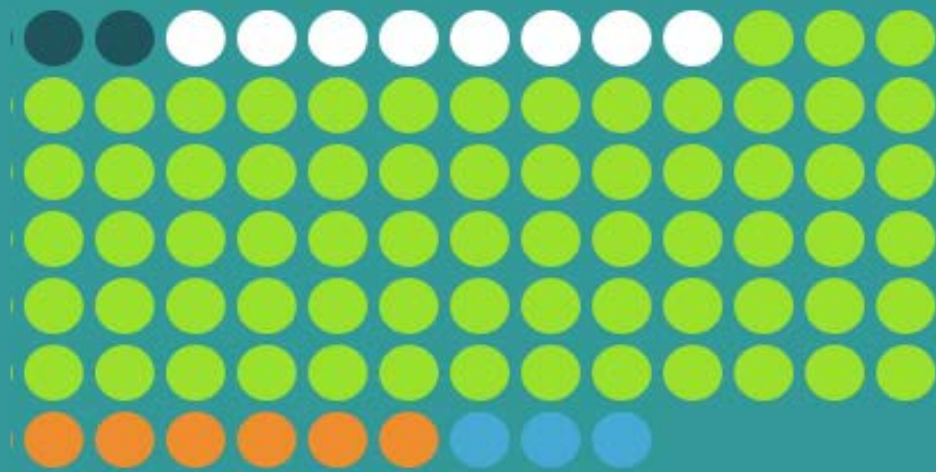
Ale też dobre rzeczy (Pyżalski, 2015)

- Prawie **40%** blogerów prowadzi tradycyjny pamiętniki tylko **9%** tych co blogerami nie są
- **22%** tych, co regularnie grają w gry online spotka się też często, żeby grać tradycyjnie i **18%** tych co nie grają
- **48%** aktywnych administratorów w sieci pełni też role leaderskie offline, i tylko **31%** tych co nimi nie są
- **51%** wolontariuszy internetowych działa też w tradycyjnym wolontariacie i tylko **23%** tych którzy tak nie działają w internecie

Szanse czy zagrożenia?

Gimnazjaliści

100 gimnazjalistów przed nami...

Dowody z życia 😊

Warsztaty dla gimnazjalistów

J. Pyżalski, P. Plichta

O czym się mówi w szkole, gdy się rozmawia o internecie?

Co pozytywnego w kilku obszarach?

Co rzeczywiście robicie?

Szwedzki stół...

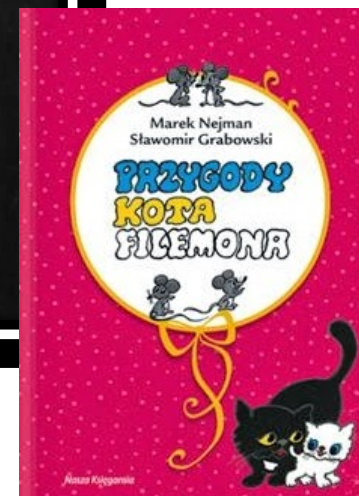
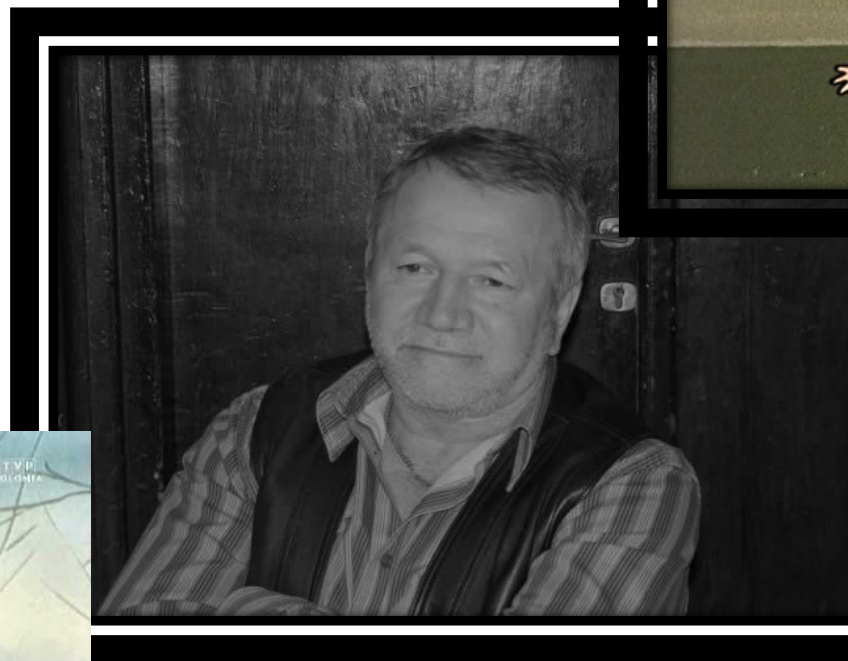

Co z tym robić?

- Czasami już nawet rozmawianie to dużo
- Przykład
- Nasz, innych ludzi i to niekoniecznie dorosłych
- Nie pracujemy tu statystyką, lecz wpływem na życie innych ludzi (jednostek)

Przykład MOPR

Digitalyouth.pl Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

- Amelia Gruszczyńska – Porcelanowe Aniołki
- Karol Karczewski – pójść delikatnie pod prąd

A offline?

- Fundacja Innopolis
- Historia z konsultacją ulotki – T. Bilicki
- Czy młodzi ludzie są tego głodni?

Ten i inne materiały konferencyjne XIV Konferencji OSKKO znajdziesz na stronie: www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2017
w zakładce „materiały do pobrania”.

Źródło: Fundacja Innpolis

Maciej Maślakiewicz:

Zajęcia prowadzę dla młodzieży w celu rozpowszechniania terminu pasji. Mówienie o ustanowieniu własnego celu w życiu, co doda nam wiele ważnych wartości, które warto pielęgnować. Daje mi to bardzo wiele od strony doświadczenia pracy z ludźmi czy prowadzenia warsztatów. Dzięki temu wprawiam się w życie zawodowego tancerza, co ma do przekazania coś więcej niż sam taniec. Ludziom daje to zdecydowanie "kopa" aby jednak może wziąć się za coś i zrobić coś w swoim życiu. Odnaleźć swój cel. Wiele razy już prowadziłem tego typu warsztaty motywacyjne i to działa! Ludzie piszą później, dopytują i chcą zacząć działać.

- Hubert Jabłoński:

Prowadzę te warsztaty ponieważ sprawia mi to wielką frajdę, świadomość tego że dzięki moim jak i moich przyjaciół pokazom mogę zachęcić młodych ludzi do robienia czegoś niezwykłego, do spełniania swoich marzeń, jest niesamowita. Przy tym dzielę się z innymi tym co kocham robić. Wiem z własnego doświadczenia jak niesamowitym uczuciem jest osiągnięcie jakiegoś nawet małego celu, dlatego chce aby każdy był świadomy tego, że tak czuć może się każdy z nas. Ponieważ uważam że przy ciężkiej pracy i dążeniu do celu nie ma rzeczy niemożliwych i warto o nie walczyć.

- Natalia Maciąg:

Prowadzę te zajęcia z pasji do ludzi, przez to, że lubię mówić. Bo chce coś przekazać - to co czuje, co myślę. Pomaga mi to w przełamaniu się, z występowaniem przed większą ilością ludzi. Prowadzę te zajęcia bo lubię dobra zabawę! Zajęcia dają mi energię do dalszego działania - to mój napęd! Przez takie zajęcia otwieram się na ludzi, na ich zdanie, odmienność. Co te zajęcia dają uczestnikom? Na pewno dobrą zabawę, motywację do zrobienia czegoś ze sobą. Mogą zostać zarażeni pasją, mogą znaleźć pomysł na siebie! 'Sta-raj-cie się zos-ta-wić ten świat choć trochę lep-szym, niż go zastaliście.' Myślę, że słowa Roberta Baden-Powella streszczają wszystko co myślę i czuje!

- Sara Pawlik:

1. Dlaczego pomagam w prowadzeniu warsztatów w szkołach?

Lubie udzielać się jako wolontariusz, aczkolwiek jest to dla mnie coś nowego/innego.

Sama w szkole nie często miałam warsztat, a jeżeli już miałam to nie zbyt ciekawie prowadzone. Dlatego chce dołożyć wszelkich starań, aby warsztaty, w których prowadzeniu ja mogę pomóc, wypadły jak najlepiej i żeby uczniowie wynosili wiedzę, im użyteczną, z naszych zajęć.

2. Co daje mi pomoc w prowadzeniu warsztatów?

Mogę sprawdzić samą siebie w wielu płaszczyznach, np.:

Czy jestem na tyle odważna żeby wypowiadać się na forum?

Czy potrafię trafić do ludzi (dobrze przekazać to jaki mam pogląd na dany temat)?

Czy jestem w stanie odebrać krytykę?

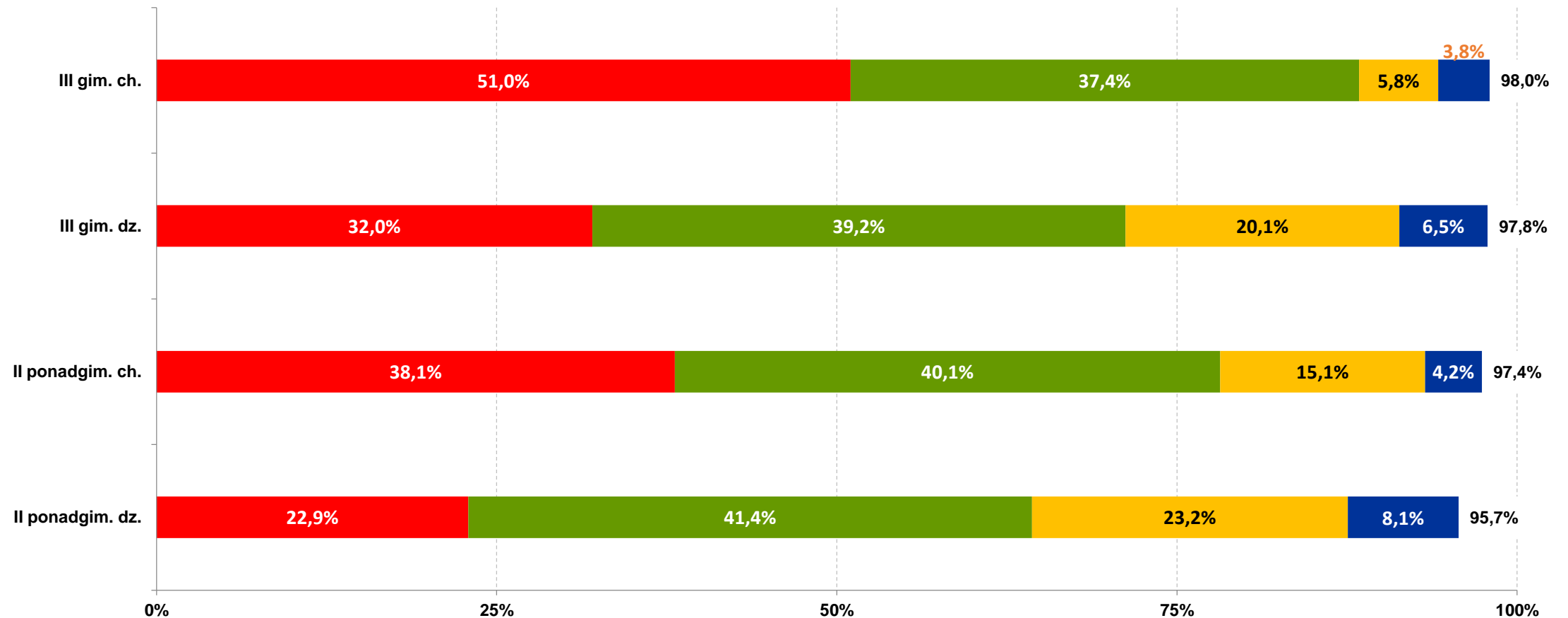
Czy potrafię szybko odpowiedzieć na zadane mi pytanie?

A przede wszystkim mogę sprawdzić, czy jestem w stanie wykorzystać własną wiedzę i umiejętności tak, aby nauczyć drugą osobę, zmotywować do działania lub poinstruować/podpowiedzieć co bym zrobiła w danej sytuacji.

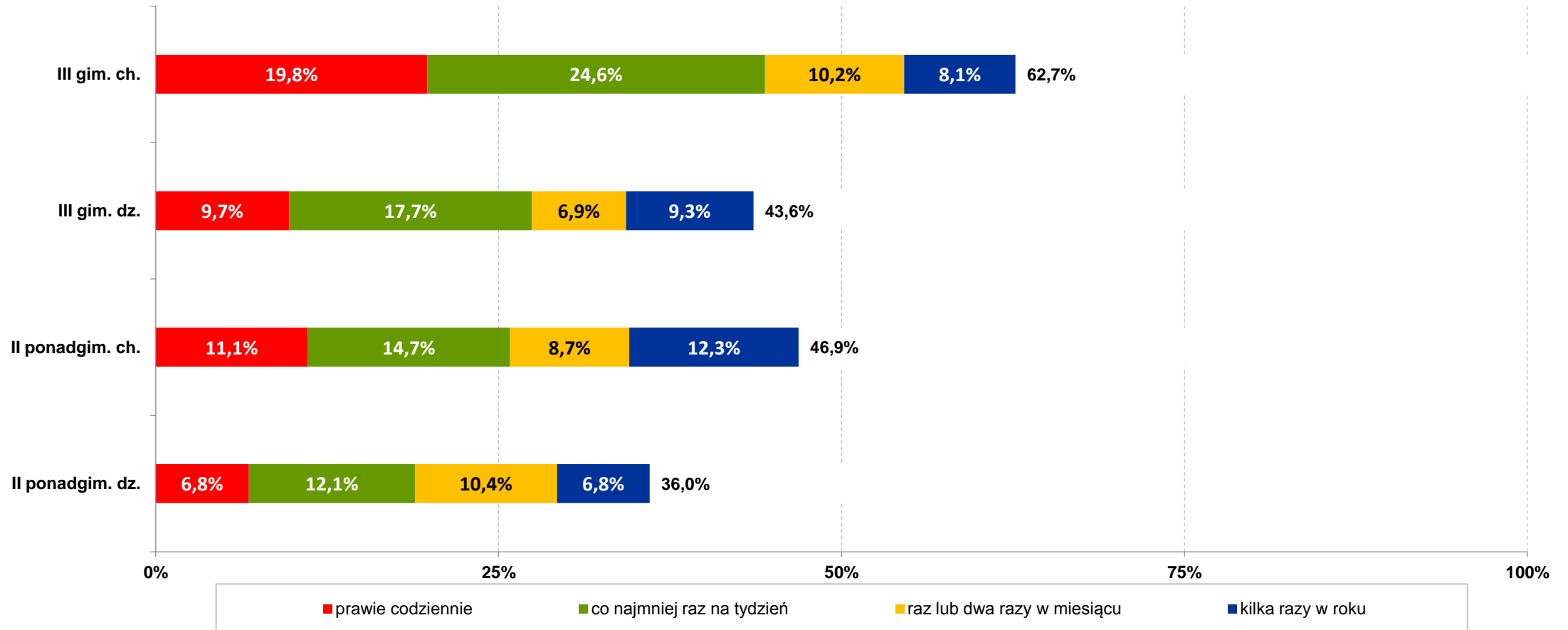
3. Co to daje uczestnikom?

Dla większości (mam nadzieje) jest to dobra zabawa, z której mogą wynieść wiedzę i ciekawe pomysły, które wykorzystają w życiu - nie zależnie od tego ile mają lat. Mają możliwość zobaczenia efektów naszej pracy, no i oczywiście będą mieli super wspomnienia

Najnowsze badania z Łodzi – 3 kl. Gimnazjum, II klasy szkół ponadgimnazjalnych – uprawianie sportu

Cd – pozalekcyjne zajęcia sportowe

I dalej

- 40% uczniów gimnazjum i 25% szkół ponadgimnazjalnych NIGDY nie paliło papierosów
- Co trzeci gimnazjalista nigdy w życiu nie pił wódki. Ten sam odsetek nie pił wódki w ciągu ostatnich 30 dni
- 60% gimnazjalistów i 30% uczniów szkół ponadgimnazjalnych nigdy w życiu się nie upiło.
- Dopalacze – 92% gimnazjalistów nie używało nigdy, 98% nie używało w ciągu ostatnich 30 dni
- 80% uczniów gimnazjum nigdy nie używało marihuany/haszyszu, 93% w ciągu 30 dni

Co uczniowie myślą o nauczycielach?

Czy wychowawca jest mądry i ma dużą wiedzę?

CBOS – Młodzież 2013

Szanuje uczniów 81%

Stara się uczniów porwać, zarazić entuzjazmem 49%

Jest mądry , ma dużą wiedzę 81%

Potrafi dobrze tłumaczyć, dobrze uczy 55%

Jasno określa, czego oczekuje od uczniów 77%

Stawia sprawiedliwe oceny 75%

Faworyzuje niektórych uczniów 30%

Upokarza, obraża uczniów 16%

Gnębi uczniów, których nie lubi 14%

Profilaktyka pozytywna (K. Ostaszewski)

- Rozwijanie potencjału
- Resilience (odporność)
- Czynniki chroniące

Czynniki chroniące (Ostaszewski, Zimmerman, 2007)

- pozytywna postawa wobec szkoły,
- poczucie sensu zajęć szkolnych,
- zainteresowanie własną przyszłością,
- samoakceptacja,
- przekonanie o wartości własnego wysiłku,
- chodzenie do kościoła,
- udział w działaniach organizowanych przez kościół,
- religijność,
- wsparcie od przyjaciół,
- przyjaciele podejmujący pozytywne aktywności,
- bliskość z rówieśnikami,
- udział w podejmowaniu decyzji rodzinnych,
- bliskość z rodziną,
- wsparcie od rodziców,
- czas spędzany z mamą,
- czas spędzany z tatą,
- udział rodziny we wspólnych, miłych działaniach

Nie takie proste – Wójcik, 2008

- Warto wniknąć w specyfikę tych czynników – na poziomie ogólnym działają, ale...

Weźmy konkretny przykład

Oszukiwanie w edukacji

Konsekwencje, czy budowanie kultury uczciwości...

- *Ale czy to nie jest właśnie tak, że trochę dziwny system edukacji wręcz zmusza nas do ściągania? W liceum uczyłam się uczciwie bo bałam się ściągać, ale dostawałam gorsze oceny od kolegów którzy właściwie cały czas opierali się na ściągach. Nikt również, nawet wśród nauczycieli, nie mówi stanowczo NIE dla ściągania. Głównie panuje takie przekonanie, że ściągając ryzykujesz jedynką, ale możesz przecież poprawić sobie sprawdzian.*
- *ja ścięgałam. całe gimnazjum, liceum z reszta też, no poza angielskim bo lubiłam i umiałam. teraz na studiach też ścięgam, ale tylko z 'niepotrzebnych' przedmiotów, bo po co mam się uczyć czegoś co mi się nie przyda, a wiadomo, że takie przedmioty(niepotrzebne) są na każdym kierunku trzeba sobie jakoś radzić.*

No to sprawdźmy 1 wersję

- Czy mówimy, dyskutujemy o tym długo przed, argumentując, poznając doświadczenia i punkt widzenia uczniów?
- Czy rozmawiamy o oszukiwaniu wykraczając poza kontekst edukacyjny? No właśnie – czy więcej rozmawiamy o oszukiwaniu, czy o uczciwości?
- Czy pokazujemy (operacyjnie) jak np. robić przypisy?
- Czy wyraźnie wskazujemy, że można mieć wysokie wyniki nie oszukując?
- Czy sami dajemy pozytywny wzór?
- Czy stosujemy, techniczne procedury, rozwiązania? (różne wersje testu? Numerowane pytania?)
- Czy zadajemy zadania, których się nie da ściągnąć z internetu?

A druga wersja?

- Walka z oszukiwaniem to nie to samo, co wspieranie uczciwości!!!

Mikroskala

- Przykład z warsztatów Cyber... - chłopiec, źle odnoszący się do innych
- Przykład ze studentami- motywowanie, czy...? (kartki)
- Pytanie o plusy przy problemowym uczniu...

Jasna strona naszej planety

- Nauczyciele, którzy coś robią szczególnego
- Ale też obciążenia i czynniki salutogenne w pracy

Podsumowanie

	Koncentracja +	Koncentracja -
Główne działanie	Wspieramy dobre	Przeciwdziałamy złemu
Główne podejście	Zapobieganie	Reagowanie
Działanie przykładem (wzorcem)	Tak, niekoniecznie dorosłych	Nie
Emocje	Bazowanie na pozytywnych	Negatywne
Zło	Traktowane jako wyjątek	Traktowane jako reguła
Wiara w człowieka	Obecna	Ograniczona
Trwałość	Duża	Ograniczona

Co tracimy kiedy koncentrujemy się na „ciemnej stronie”?

- Uproszczona – CZARNA wizja młodzieży: młódzież jako problem
- Zło jako norma – ta informacja zwrotna jest odbierana także przez młodych ludzi
- Filozofia działania polegająca na walce, zapobieganiu, unikaniu, zamiast „do”, to „od”
- Niezauważanie tych, którzy robią dobrze
- Często nieskuteczne, „uproszczone” działania profilaktyczne, które nawet nie mają zmierzonej skuteczności
- Brak rozumienia, że uczenie dobrego też jest przeciwdziałaniem
- Nie wykorzystujemy potencjału – tu czasami niewiele potrzeba

Kto wiele przebywa z dziećmi, odkryje, że żaden nasz czyn nie pozostaje u nich bez oddźwięku.

- Johann Wolfgang Goethe

Ten i inne materiały konferencyjne XIV Konferencji OSKKO znajdziesz na stronie: www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2017
w zakładce „materiały do pobrania”.